

šení jeho spolubojovníků – Ajmána al-Zawahíri či Sulajmána Abu Gayetha je zřejmé, že vede defenzivní svatou válku – jihád, jejímž záměrem je prosadit jasně formulované, vyhraněné a omezené cíle zahraniční politiky. Metody šíření jeho myšlenek potvrzují význam internetu. Zdá se, že pýcha se stane pro Ameriku osudná: „Al-Káida vidí svět jasněji než my (USA)“.

1. Pár myšlenek k síle úzce zaměřené principiální nenávisti

Muslimové neznají oddělení státu a církve, tento princip nebyl nikdy v islámském světě chápán a uplatňován. Proto vnímají značně odlišným způsobem četná protiislámská prohlášení amerických evangeliků, která považují za oficiální stanoviska státu, ačkoliv jejich význam je druhořadý a nemá žádný vliv na politiku. Považují je za součást tažení křesťanského světa proti islámu, který po staletích porážek je nutné bránit. Defenzivní svatá válka je osobní povinností každého muslima bez toho, aby mu někdo vydal příkaz nebo ho povolal.

V tomto kontextu jsou důvodem ke svaté válce americká zahraniční politika a její projevy, nikoliv americké (křesťanské) hodnoty, jak se mnohdy mylně prezentuje. Za důkazy amerického tlaku a útoků proti islámu jsou z pohledu muslimů provokace, kterými je podněcována svatá válka a ohrožován způsob života muslimů, americká podpora útisku muslimů, tyranských režimů muslimských „odpadlíků“ a ekonomické a vojenské sankce proti muslimům se snahou ovládat a kontrolovat ropné zdroje, které se nacházejí v muslimských zemích. V politické rovině jsou muslimové přesvědčeni, že USA brání muslimským zemím právu na sebeurčení, okupují muslimské státy a podporují Izrael ve vyvlastňování palestinských území. Toto vnímání Ameriky je v muslimském světě téměř všeobecné a nelze jej změnit veřejnými prohlášeními. Spojené státy jsou navíc považovány za obnovitele koloniálního řádu. Chyba však není v muslimech, ale v Americe samotné, příčinou jejich války je „jejich láska v Alláha“ a jejich nenávist konkrétních projevů americké politiky. Bin Ládín a mudžahedíni svaté války jsou považováni za legitimní a romantické hrdiny, uctívány jako symboly naděje muslimů.

2. Nepřipravený a ignorantský krok k porážce – Spojené státy v Afghánistánu

Zpravodajská teorie i praxe potvrzuje, že pro úspěšné hodnocení situace před přijetím odpovídajících rozhodnutí je nutné prověřit skutečné údaje. To se v americkém případě nestalo. Již před 11. zářím 2001 dosáhla Al-Káida serií velkých vítězství – útoky v Adenu, Mogadišu, Rijádu, Dharanu, Nairobi a v Dar-es-Salámu. Mělo by se očekávat, že na podobné útoky měly Spojené Státy vypracovány odvetné plány a že budou schopny okamžitě reagovat. Skutečnost však potvrdila, že tomu tak není. Přestože měly USA dlouholeté zkušenosti z působení v Afghánistánu a znaly důvody neúspěchu Sovětského svazu v Afghánistánu, po 11. září nic z toho nevyužily. Do 1. září 2001 byla Severní aliance poraženou stranou vnitroafghánského konfliktu, a po zabití

Ahmeda šáha Masúda 9. září jistě ne vhodnou základnou pro vytvoření národní vlády. Masúd reprezentoval pouze část tádžické menšiny v Afghánistánu. Spojené státy po svržení Talibánu ignorovaly klíčové islámské velitele a výběr prezidenta Karzáiho a jeho spojenců není dostatečnou zárukou úspěchu stabilizace situace v zemi. Naopak, jeho vláda je odsouzena k neúspěchu.

Při vstupu do Afghánistánu USA ignorovaly sedm prověřených pravd o Afgháncích:

- 1) Pouze Paštúni jsou schopni dlouhodobě v zemi vládnout;
- 2) USA podporují tzv. pozápadnělé Afgánce, ne kmenové vůdce, kteří však představují skutečné autority;
- 3) Afgánce nelze ovládat prostřednictvím peněz;
- 4) Každá silná centrální vláda v Kábulu (o což se snaží Kárzáí) je důvodem k občanské (kmenové) válce;
- 5) Afghánistán je ohniskem mezinárodního napětí;
- 6) Národní bezpečnost Pákistánu závisí na islámském, Paštúny řízeném režimu;
- 7) Islámský režim v Kábulu je nevyhnutelný a neodvratný.

3. Ani dolů, ani ven: houževnatost, expanze a síla Al-Káidy

Bojovníky Al-Káidy lze srovnávat s vojáky armády Severní Virginie v době americké občanské války. Její bojovníci uplatňují principy úspěšných povstaleckých skupin. Když byl Talibán napaden, společně s Al-Káidou se velmi rychle a účinně „ztratil“ v horách a mezi ostatním obyvatelstvem. Spojené státy přitom neměly a ani nemají dostatečně dobrý přehled o organizační struktuře Al-Káidy, takže nemohly a nemohou ani vyhodnotit jaké škody jí způsobily. Přesto i za tohoto vývoje řeší USA problém přístupem vynucování zákona, a to v zemi, kde běžné světové standardy ani v nejmenším neplatí.

Dvě nedávno publikované studie o Al-Káidě jsou skutečně dobré: *Al-Káida vrhající stín teroru* od Jasona Burkea (*Al Qaeda: Casting a Shadow of Terror*) a *Uvnitř globální teroristické sítě Al-Káidy* od Rohana Gunaratna (*Inside al Qaeda's Global Network of Terror*). Al-Káida je mimořádně populární a Saúdské Arábii, nedávno poskytla pomoc skupině Ansar al Islam v severním Iráku. Působí z Libanonu, ale operačně nespolupracuje s hnutím Hizballáh. Velmi efektivně Al-Káida využívá internet, přičemž se věrně drží dávné americké politiky, vycházející z hesla „pouze krví zmáčená cesta vede k vítězství“.

Prozatímní výsledek střetu USA–Al-Káida z let 2001–2004 nezahrnuje bojiště jako jsou Kašmír, Filipíny, Alžírsko, Palestina a Aceh v Indonésii, a americká vítězství je nutno považovat pouze za taktická, nikoliv strategická. Vítězství Al-Káidy a jejich spojenců ukazují, že strategické prostředí se naklonilo v jejich prospěch. Podle al-Kurášího považuje Al-Káida za rozhodující motivy amerického rozhodování a jednání ekonomické důvody, ne snahu o veřejné mínění.

4. Pohled světa na bin Ládina: Muslimský vůdce a hrdina vstupuje na scénu?

Až do dnešních dnů je největším hrdinou islámského světa Saladin. To on sjednotil Araby, porazil křižáky, dobyl Jeruzalém a vyhnal Evropany z arabských zemí. Při pohledu z jiného úhlu se jeví Usáma bin Ládín podobně „velký muž, který mění svět“, muž, který jako jeden z mála v moderní době globalizace změnil kurz dějin. Desítkami milionů muslimů je tolik uctíván – pro svoji obranu islámu, osobní zbožnost, statečnost, integritu – jako hrdina a téměř jako Saladin dneška. V tomto ohledu je bin Ládín jistě nejpopulárnější antiamerický hrdina, který „píská a Západ podle něj tancuje“.

Pro Západ je poznání bin Ládina důležité z jiného pohledu – přispěje k lepšímu pochopení hrozby, kterou představuje a způsobu, jak jej eliminovat. Přesto se většina jeho portrétů na Západě vyznačuje zkratkovitostí typu „gangster, psychopat, fanatik... personifikované zlo“. Řada analytiků hodnotí jeho nízkou schopnost vedení, což je vede k závěru, že hlavním inspirátorem aktivit Al-Káidy je al-Zawahírí. Bin Ládín se v žádném případě neztotožňuje s názorem, že islám je překonaná civilizace – viní muslimy samotné za její úpadek a bojuje o jeho nápravu. Většina hodnocení jeho postavy postrádá náboženský rozměr jako hlavní motiv jeho jednání.

5. Bin Ládínův pohled na svět: něco starého, něco nového, a zápletky

Význam bin Ládínových prohlášení, které Západ přehlíží nebo opomíjí. Jejich hlavní myšlenkou je obrana islámské komunity, svázané náboženskými vztahy na kmenovém základě, před útoky Spojených států. Role Al-Káidy spočívá v probouzení a podněcování muslimů k zachování islámských hodnot. Sebevražední útočníci jsou v muslimském světě vcelku pozitivně vnímáni jako hrdinové, patrioti a dobří věřící, ale po provedení útoků 11. září 2001 je bin Ládín očividně frustrován reakcí muslimských středních a vyšších vrstev.

Význam odporu, představovaného bin Ládínem a Al-Káidou, spočívá v přenesení těžiště boje proti „utlačovateli“ na mezinárodní scénu, s důrazem na USA. Afghánistán v tomto zaujal ústřední postavení světového centra, z něhož vyroste nový kalifát. Pod celkovým tlakem, vedeným USA a jejich spojenci, však dochází k určité úpravě taktiky Al-Káidy a mezi cíle jejich útoků jsou řazeny i jiné než americké cíle, zejména evropské, přičemž počet útoků může být nižší. Stejně tak zvyšuje Al-Káida tlak na tzv. odpadlické muslimské režimy, tzn. režimy s USA spolupracující a soustřeďuje své operace v daleko větším měřítku proti těmto režimům. Zároveň je připravováno veřejné mínění muslimů na možnost použití zbraní hromadného ničení.

6. Zaslepená pýcha: zasazuje porážku sama sobě – žádné války, trhliny a misionářská demokracie

Je to zaslepená „imperiální pýcha“ amerických elit, která nejvíce ohrožuje bezpečnost Spojených států. Bin Ládín je toho nejvýraznějším příkladem. Celý svět je denně přesvědčován americkými medií o úspěchu války proti terorismu, ale realita je odlišná, hrozba proti bezpečnosti USA se zvyšuje. Tato pýcha je výrazem americké sebestřednosti, spočívající ve falešné interpretaci světa podle toho, jak by ho Američané chtěli mít namísto aby se snažili mu skutečně porozumět. Výsledkem je právě falešný důvod, proč si Amerika myslí, že ji muslimové nenávidí – ne proto co je, ale proto co činí.

Přes předkládání pozitivních výsledků operací proti Al-Káidě je zřetelné, že bin Ládín plní hrozby, které třikrát vyslovil pro 11. září o tom, kam budou směřovat útoky jeho sítě v dlouhodobém horizontu. Jsou to tzv. měkké cíle, např. turisté či další nevinné oběti, často s násobným efektem, který oslabuje spojenecké vztahy postižených zemí s USA nebo snižuje jejich vůli přispívat aktivními vojenskými kontingenty do společných operací proti terorismu Al-Káidy. Výsledkem tedy je, že ačkoliv USA vyhlásují, jak se daří nepříteli porážet, žádný nepřítel ve skutečnosti poražen zdaleka není. Skutečná pravda končí u vojenské hodnosti podplukovníka – systém armádního postupu brání, aby překročila v hlášení podřízených tuto mez. Rovněž uplatňovaný princip vedení války, směřovaný k rychlému dosažení vítězství s žádnými nebo minimálními ztrátami na obou stranách je proti historické logice vedení válek. Zahrnutí mongolských a indických vojenských kontingentů do sestavy spojeneckých vojsk v operacích v Afghánistánu a v Iráku pak jen svědčí o naprosté aroganci a ignoranci historie a logicky podporuje protiamerický sentiment mezi muslimy.

Kritika velitelského sboru americké armády, kde se zejména žádný z generálů neodhodlal veřejně vystoupit proti způsobu vedení války, i když s ním vnitřně nesouhlasí. Rovněž uvnitř FBI a CIA existuje řada nekompatibilit, které brání efektivnímu vedení operací ve zpravodajské oblasti. Celá zpravodajská komunita nespolupracuje efektivně a vše je provázáno neuvěřitelnými úniky informací, které jen povedou ke konečné porážce pyšné Ameriky.

Přitom se současná americká politika nepoučila z vlastní historické zkušenosti, že dosažený vlastní společenský pokrok není universálně přenositelný do jiných zemí a muslimská společnost, kde pán a Bůh jedno jsou je v tomto ohledu zvláště specifická. Doporučení: Jedinou cestou jak ještě dosáhnout konečného vítězství je ještě větší vojenská angažovanost při současné zásadní změně zahraniční politiky USA.

7. Když nepřítel režíruje hru: Jak hloupá tvrdohlavost nahrává protivníkovi

Na rozdíl od ajatolláha Chomejního si Usáma bin Ládín stanovil v oblasti mezinárodní politiky celkem šest hlavních cílů.

Patří k nim:

- 1) Ukončení americké podpory a pomoci Izraeli;
- 2) Stažení všech amerických vojáků z Arabského poloostrova;
- 3) Ukončení americké přítomnosti v Iráku a v Afghánistánu;
- 4) Ukončení americké podpory útisku muslimů v Číně, v Rusku, v Indii a dalších zemích;
- 5) Získání kontroly nad ropnými zdroji pocházejícími z oblasti muslimského světa a jejich cenou;
- 6) Nastolení islámských režimů tam, kde jsou režimy proamerické.

Americká invaze do Iráku se stala nečekaným dárkem bin Ládínovi. Irák jako druhé nejsvětější místo islámu, kde byla šíitská většina po dlouhá desetiletí utiskovaná Husajnovou sunnitskou menšinou a pořádek udržoval krutý baathistický režim, se velmi snadno stane tzv. rozpadajícím se státem s nízkou úrovní státní kontroly, odkud bude moci Al-Káida snadno operovat a který navíc ještě prohloubí protiamerické cítění muslimů. Ukazuje se, jak špatně vyhodnotily USA v 90. letech úroveň hrozeb a jak neefektivní je válka proti terorismu, která ztrácí čas vytvářením koalicí a islámští bojovníci mezitím unikají a jejich počty rostou. Objektivně není Al-Káida daleko od situace, kdy americko-izraelské vztahy začnou vážně poškozovat americké zájmy.

Dalšími americkými opatřeními, která po 11.9.2001 zvýraznila protiamerické cítění muslimů byly změny v americké imigrační politice a kroky směřující proti svobodě slova, zejména v projevech amerických muslimů.

8. Co dál: několik návrhů do diskuse

V první řadě je nutné, aby zpravodajství bylo přísně apolitické, založené přísně na faktech a jejich výkladu. Interpretace faktů musí být objektivní bez jakékoliv stopy politického zadání. Zpravodajská fakta se musí nezkresleně dostat až k nejvyšším politickým představitelům, bez toho, že by měla vliv na kariéru vojáka nebo zpravodajského důstojníka. Cesta k dosažení vítězství nad bin Ládínem a militantním islámem spočívá:

- 1) V ukončení nafukování výsledků války;
- 2) V ukončení glorifikace válečných ztrát;
- 3) V akceptování faktu, že USA jsou v muslimském světě nenáviděny kvůli své politice a aktivitám, ne proto že jsou Američané;
- 4) V přijetí skutečnosti, že v každé válce teče krev a je mnoho mrtvých. Pokud nedojde k celkové změně americké zahraniční politiky zejména k islámskému světu, budou muset USA tuto krvavou válku vést do úplného konce i za cenu velkých ztrát na životech a ohromných materiálních katastrof;
- 5) V realizaci všech kroků, které jsou nutné k porážce protivníka bez ohledu na

následky. Amerika bojuje o přežití – ne svého území, ale svého způsobu života a již nyní musela obětovat řadu tradičních svobod;

- 6) V nezávislosti na spojencích, nelze vyhrát válku vojáky cizích zemí (konkrétně Pákistánci);
- 7) Ve větším důrazu na expertízy;
- 8) V jednání s bin Ládinem jako bojovníkem, ne teroristou;
- 9) V zajištění energetické soběstačnosti;
- 10) V rozbití vztahů mezi armádou a průmyslem, umožňujících aby penzionovaní generálové řídili zbrojní průmysl v zájmu armádní elity;
- 11) Ve změně zahraniční politiky, která sice nevyklučuje válku jako prostředek eliminace hrozby, ale ne jediný.

Epilog: Není důvod k optimismu

Citace z výpovědi ředitele CIA George Teneta před senátním výborem: „*Američané pořád ještě nechápou podstatu války, kterou prohrávají*“

